

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

м.Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

МАТЕРІАЛИ
ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІV міжнародної науково-практичної конференції 5 – 8 жовтня 2016 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2016. – 318 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – к.е.н., доцент, директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ
Редакційна колегія:

Савенко І.І. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц.

Тези доповідей додаються за оригіналами
рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за
зміст та сутність наданих матеріалів

37.	РОЛЬ ТРУДОВОЇ АДАПТАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ У ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМСТВА	234
	Козак К. Б.	
38.	ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	238
	Карпінська Г.В.	
39.	АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	245
	Баранюк Х.О.	
40.	ВЛАСНА ТА ОБ'ЄДНАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ	250
	Купріна Н.М.	
41.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА ПІДХОДИ ДО ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ	256
	Мащтакова І.О.	
42.	МОДЕЛЬ ДИНАМІЧНОЇ АНАЛІТИЧНОЇ СТРУКТУРИ РЕСУРСО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	260
	Бондаренко С.А.	
43.	ОСОБЕННОСТИ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО ВОСПРИЯТИЯ РОЗОВЫХ ВИН	266
	Брайко М.Г.	
44.	СУЧАСНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ПРОСУВАННЯ	273
	Гордієнко Л.Л., Відоменко І.О.	

45.	СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ – ШЛЯХ ДО УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	280
	Дьяченко Ю.В.	
46.	РУРАЛЬНИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ	286
	Павлов О. І.	
47.	ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ МАКРОФАКТОРІВ НА СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ	293
	Агеева І.М.	
48.	АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	296
	Ступницька Т.М.	
49.	ПЕРСПЕКТИВНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	301
	Савенко І.І., Седікова І.О.	
50.	ВІДМІНА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН НА ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ: ПРОГНОЗИ ДЛЯ БІЗНЕСУ ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ	305
	Кулаковська Т.А.	
51.	МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ	311
	Мардар М.Р., Устенко І.А., Кручек О.А.	
52.	АКТУАЛЬНІСТЬ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЕКСПОРТНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ	316
	Арбузов І.Д.	

3. Братченко В.Ф. Управління персоналом організації в сучасних умовах // Персонал, № 3, 2006. – С.320
4. Кібанов А.Я. Формування системи управління персоналом / Кібанов А.Я., Д.К. Захаров - М.: ГАУ, 2009. - 354 с.
5. Економіка підприємства: Підручник / За ред. А.В.Шегди. — К.: Знання, 2006. — 614 с. — С.305
6. Козак К.Б. Управління розвитком трудового потенціалу підприємства: дис. канд. екон. наук 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)/ К.Б.Козак; Херсонський Міжнародний університет бізнесу і права. – Х., 2011.- 245с.-(Рукопис)

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Карпінська Г.В., к.е.н., с.н.с., докторант
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

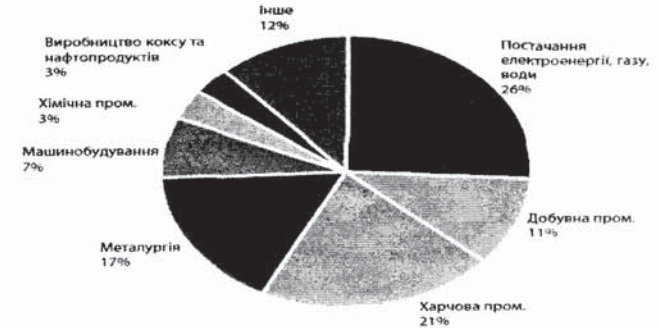
Промислові підприємства України займають одну з найважливіших позицій в економіці країни. Вони є джерелом збільшення національного прибутку, розвитку науки та інновацій, вирішення проблеми зайнятості та інших соціальних проблем.

Проблеми та шляхи підвищення ефективності розвитку промислових підприємств не втрачають своєї актуальності та активно досліджуються науковцями: О.І. Амошою, Є.О. Бельтюковим, Б.В. Буркинським, А.І. Бутенко, В.М. Гейцем, А.І. Ковальовим, Л.І. Федуловою, С.В. Філіпповою та іншими. Сучасне соціально-економічне становище України актуалізує перед науковцями завдання дослідження та виявлення

негативних тенденцій розвитку промислових підприємств України та розробки пропозицій щодо їх подолання.

Частка промисловості у ВВП України складає 20%. У промисловості сьогодні зайнято 16% усього зайнятого населення. Промисловість також забезпечує робочі місця в суміжних сферах, передусім транспорті та торгівлі. За даними Європейської комісії, одне робоче місце в переробній промисловості країн ЄС створює від 0,5 до 2 робочих місць в інших секторах. Також, промисловість є важливим джерелом експортної виручки – на промисловість припадає 75% експорту товарів або 60% загального експорту товарів та послуг [1 с.3].

Аналіз структури промисловості України за видами економічної діяльності свідчить про переважання галузей, що виготовляють продукцію з нижчим ступенем переробки (рис.1).

Джерело: Державна служба статистики України (ДССУ)
Рис.1. Структура обсягу реалізованої промислової продукції у 2014 році, %

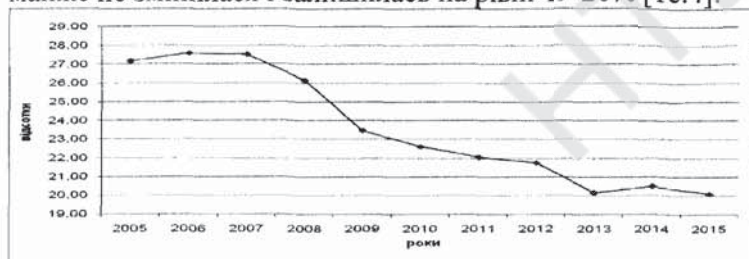
Окремі промислові галузі є експортно орієнтованими (рис.2). Найвища частка експорту в

загальному обсязі реалізованої продукції в 2014 році була в металургії – 57%, машинобудуванні – 54% та легкій промисловості – 42%.

Джерело: Державна служба статистики України (ДССУ)
Рис. 2 Частка експорту в загальному обсязі реалізованої продукції у 2014 році, %

Внесок сектора промисловості до валового внутрішнього продукту (ВВП) України скорочувався протягом останніх 10 років (рис.1). У 2005 р. промисловість формувала 27% ВВП, тоді як з 2013 - 2015 р.р. – 20%. Падіння частки промисловості у період з 2005 по 2014 р. склало близько 7 п.п., тоді як в країнах ЄС частка промисловості у ВВП за останні 10 років майже не змінилась і залишилась на рівні 19-20% [1с.4].

Джерело: розраховано за даними ДССУ
Рис. 3. Промисловість до ВВП, %

Утримується стійка тенденція до скорочення кількості зайнятих працівників у сфері промислового виробництва. Скорочення зайнятих працівників мають місце за всіма галузями промисловості. Такі негативні тенденції спостерігаються і щодо обсягів виробленої промислової продукції, та кількості промислових підприємств, що одержують прибуток.

Таблиця 1 - Основні показники діяльності промислових підприємств України

Показники	Роки					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Кількість підприємств, од.	47827	47479	43356	49130	42187	42916
у % до підсумку	12,6	12,6	11,9	12,5	12,4	12,5
Кількість зайнятих працівників, тис. осіб	3091,8	3045,9	3026,4	2924,9	2429,6	2210,2
у % до підсумку	37,8	38,0	38,2	38,3	38,6	36,6
Обсяг реалізованої продукції, млн. грн	1159231,4	1464792,1	1498929,7	1473091,5	1546614,9	1848605,3
у % до підсумку	33,5	35,8	34,8	35,5	35,8	37,2
Прибуток, млн. грн.	68933,1	106688,2	86504,1	81336,9	76253,3	90642,4
у % до підсумку	32,5	39,1	31,1	34,7	22,8	19,1

Джерело: розраховано за даними [2]

Протягом останніх років обмеження попиту та брак фінансових ресурсів є основними чинниками, які стримують розвиток промисловості. Так, у 2013 р. інвестиції у основний капітал склали 17% ВВП, тоді як для країн, що розвиваються, цей показник склав: Китай – 47%, Корея – 30%, Індія – 30%, Чехія – 25%, Естонія – 27%, Азербайджан – 25%, Молдова – 23%, Румунія – 23%. [1 с.5]. У структурі джерел інвестування економіки України визначальну роль відіграють власні кошти підприємств 63,8%, таким чином можливість здійснення інвестиційної діяльності визначається перш за все фінансовим станом підприємства.

Обсяги прямих іноземних інвестицій (ПІІ) є недостатніми для підтримки стійкого розвитку

промисловості. ПП в Україну на душу населення на кінець 2014 року склали 1497 дол. США, що значно менше, ніж у країнах Центральної та Східної Європи. Вже на протязі кількох останніх років, сформовані пріоритети інвестування засвідчують переважаючу інвестиційну привабливість секторів з високою ліквідністю та швидким обігом коштів. Так значна частина ПП надходила в банківську систему та сферу оптової та роздрібної торгівлі, та лише 32% склали інвестиції у промисловість. Слід також зазначити, що ступінь зносу основних фондів промислових підприємств сягає 57%, що свідчить про значну потребу в інвестиціях та обмеження в подальшому розвитку сектору.

Проведений аналіз тенденцій розвитку промислових підприємств України дозволив визначити наступні негативні явища: скорочення кількості підприємств та зайнятих працівників за всіма галузями промисловості; спад промислового виробництва; погіршення фінансових результатів підприємств; використання застарілих технологій та устаткування промислового виробництва; сировинна спрямованість промислового виробництва; висока енерго- та матеріалоемність виробництва, що спричиняє високу собівартість продукції; відтік та старіння кваліфікованої робочої сили; зменшення капітальних інвестицій; зменшення частки амортизації у структурі джерел фінансування капітальних інвестицій; відсутність накопичення власних коштів для модернізації виробництва; переважаюча частка короткострокових кредитів у кредитуванні підприємств; незначна частка промислових підприємств, які займаються інноваційною діяльністю;

скорочення кількості підприємств, що впроваджували інновації та інноваційні види продукції; зменшення у джерелах фінансування коштів державного бюджету; зниження попиту на вироблену продукцію та зниження фінансової спроможності у замовників на придбання продукції підприємств; значна заборгованість державного бюджету з відшкодування податку на додану вартість промисловим підприємствам, що призводить до фактичного вимивання обігових коштів підприємств-виробників та істотно погіршує їх фінансовий стан; відміна державних преференцій в частині утримання цін і тарифів на послуги природних монополій; різке скорочення обсягів споживчого кредитування, як наслідок, падіння попиту; податкове навантаження на виробництво, зокрема на фонд оплати праці; висока вартість інвестиційних та обігових кредитних ресурсів; недостатнє інвестування підтримки та розвитку кадрового потенціалу, що призводить до його поступового занепаду – старіння кадрів, «відпливу мізків» за кордон, втрати престижності інженерних, проектувальних та технологічних спеціальностей.

Задля подолання негативних тенденцій розвитку промислових підприємств України необхідно: запровадження автоматичного і безумовного відшкодування ПДВ перш за все підприємствам, що мають високий рівень технологій і стабільно експортують власну продукцію; диференціація ПДВ для мотивації підприємств, що випускають продукцію з високим ступенем доданої вартості; зниження податкового навантаження на підприємства, зокрема на фонд оплати праці; зниження ставок оподаткування на певний період для високотехнологічних галузей при моніторингу ефективності таких пільг; звільнення від

оподаткування частини прибутку, яка реінвестується у модернізацію; реформування системи оподаткування прибутку підприємств, зокрема щодо методів та правил нарахування амортизації; створення економічних умов для підвищення в активах банків частки довгострокового кредитування інвестиційної спрямованості, зокрема за рахунок запровадження податкових пільг для банків, які здійснюють довгострокове кредитування промислових підприємств; розвиток венчурного фінансування малих та середніх підприємств за рахунок надання державних гарантій; використання державного замовлення задля забезпечення розвитку промисловості; стимулювання вітчизняного виробництва через механізм державних закупівель; активізація державно-приватного партнерства та забезпечення прозорої системи держзамовлень; використання субконтрактингових схем співробітництва шляхом надання великим підприємствам державного замовлення лише за умови розміщення ними замовлень на виробництво певної встановленої частки матеріалів (сировини) чи комплектуючих на малих підприємствах галузі; державна підтримка системи професійної підготовки кадрів робочих спеціальностей з формуванням системи державного замовлення з квотами працевлаштування молодих робітників на підприємствах промисловості незалежно від форм власності.

Література

1. Чи потрібна Україні промислова політика? Аналітична записка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ces.org.ua/industrial-policy-ukraine/>
2. Діяльність суб'єктів господарювання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Баранюк Х.О., аспірант

Одеська національна академія харчових технологій

Ефективне функціонування будь-якої галузі промисловості країни – це не тільки виробництво продукції, її наявність на внутрішньому ринку, але її експорт на зовнішні ринки, що сприяє стабільному поповненню бюджету сплатою податків, зборів й платежів, забезпечення соціальних аспектів (наявність робочих місць, збільшення доходу працівників). В контексті функціонування підприємств харчової промисловості важливими є й якість виробленої продукції та забезпечення нею населення, причому не тільки в достатній кількості та її оптимальної структурі для нормального раціону харчування, але й забезпечення продовольчої та фінансово-економічної безпеки та розвитку країни [1, с. 106].

Підприємництво - це самостійна, систематична, на власний ризик діяльність по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг з метою отримання прибутку, яка здійснюється фізичними та юридичними особами, зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності у порядку, встановленому законодавством [2]. До малого бізнесу відноситься особливий сектор економіки, який охоплює сукупність малих підприємств, що виступають у якості специфічної соціально-економічної форми дрібного виробництва в умовах ринку та підприємництва.

Розвиток малого бізнесу є важливим кроком не тільки для більш ефективної діяльності підприємств,